

วิเคราะห์การปลูกฝังคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาผ่านสื่อวีดิทัศน์การ์ตูนคุณธรรม
โรงเรียนวัดโคกโพธิ์ จังหวัดสุพรรณบุรี

AN ANALYSIS OF MORAL VALUE CULTIVATION AMONG PRIMARY SCHOOL
STUDENTS THROUGH MORAL CARTOON VIDEOS AT WAT KHOK PHO SCHOOL,
SUPHANBURI PROVINCE

¹ศราวุฒิ สิงห์เดช Saravut Singdech ²สมคิด เศษวงค์ Somkid Setwong

³นิชชา จุนทะเกาศลย์ Nichcha Chundakowsolaya

^{1, 2, 3}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Corresponding Author E-mail: mcutvnew@gmail.com

Article Received: September 16, 2025. Revised: December 26, 2025. Accepted: December 28, 2025.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการเรียนรู้คุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษา และ 2) เพื่อศึกษารูปแบบและหลักการปลูกฝังคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาผ่านสื่อวีดิทัศน์การ์ตูนคุณธรรม และ 3) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการปลูกฝังคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาผ่านสื่อวีดิทัศน์การ์ตูนคุณธรรมของโรงเรียนวัดโคกโพธิ์ จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลในด้านเนื้อหาเอกสารและสัมภาษณ์ กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญเชิงลึก โดยการเก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 20 รูป/คน คือ ผู้บริหารคณาจารย์ นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา และ เจ้าหน้าที่สายปฏิบัติการ ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก และนำข้อมูลมาวิเคราะห์เรียบเรียงเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาการเรียนรู้คุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนวัดโคกโพธิ์ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ เนื่องจากมองว่าเป็นเรื่องไกลตัวและน่าเบื่อ รูปแบบการสอนดั้งเดิมเน้นการบรรยายและท่องจำไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้เรียน สื่อการสอนขาดความน่าสนใจ รวมถึงครูขาดทักษะการใช้สื่อสมัยใหม่และการบูรณาการ อีกทั้งสภาพแวดล้อมทางครอบครัวและชุมชนยังขาดต้นแบบที่ดีในการส่งเสริมคุณธรรม 2) รูปแบบและหลักการปลูกฝังคุณธรรมผ่านสื่อวีดิทัศน์การ์ตูนคุณธรรม ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ (1) เนื้อหาที่ชัดเจนและเชื่อมโยงกับชีวิตจริง (2) การใช้ตัวละครเป็นต้นแบบพฤติกรรม (3) การจัดกิจกรรมเสริมหลังการรับชมเพื่อกระตุ้นการคิดวิเคราะห์ โดยยึดหลักการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์และการมีส่วนร่วมระหว่างครูและผู้ปกครอง และ 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการปลูกฝังคุณธรรม พบว่า ความสำเร็จขึ้นอยู่กับคุณภาพของสื่อวีดิทัศน์ที่เหมาะสมกับวัย บทบาทของครูในการชี้แนะและเสริมแรงทางบวก ความร่วมมือจากผู้ปกครองในการเป็นแบบอย่าง และการจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การปลูกฝังคุณธรรม, นักเรียนชั้นประถมศึกษา, สื่อวีดิทัศน์, การ์ตูนคุณธรรม

Abstract

This research article aims to: 1) study problems in moral education among primary school students; 2) study the models and principles of instilling morality in primary school students through moral cartoon videos; and 3) analyze the factors affecting the effectiveness of instilling morality in primary school students through moral cartoon videos at Wat Khok Pho School, Suphan Buri Province. This was a qualitative research study. Data were gathered through documentary analysis and in-depth interviews with a purposive sample of 20 key informants, including school administrators, faculty members, Buddhist scholars, and operational staff. The research instrument used was an in-depth interview questionnaire and data were analyzed and presented descriptively.

The research findings revealed that: 1) The problems in moral education among primary school students at Wat Khok Pho School, Suphan Buri Province, included a lack of motivation among students because they perceived the subject as irrelevant and boring; the traditional teaching method, which emphasized lectures and rote memorization, was not aligned with the students' behavior; the teaching materials lacked appeal; and teachers lacked skills in using modern media and integration. Furthermore, the family and community environment lacks good role models to promote morality. 2) The model and principles for cultivating morality through moral cartoon videos consisted of three main components: (1) clear content that was connected to real life, (2) the use of characters as behavioral role models, and (3) supplementary activities after viewing to stimulate analytical thinking, based on the principles of experiential learning and participation between teachers and parents. 3) Factors affecting the effectiveness of morality cultivation found that success depends on the quality of the video media that was age-appropriate, the role of the teacher in guiding and providing positive reinforcement, the cooperation of parents in being role models, and the creation of an environment both inside and outside the classroom that was conducive to continuous adherence to moral principles.

Keywords: Morality Cultivation, Primary School Students, Video Media, Moral Cartoons

บทนำ

การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมในเด็กและเยาวชนเป็นภารกิจสำคัญของสังคมและการศึกษาในประเทศไทย เนื่องจากเด็กคือทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคต การปลูกฝังคุณธรรมตั้งแต่ระดับประถมศึกษา จึงเป็นรากฐานที่ช่วยให้ผู้เรียนมีแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง รู้จักแยกแยะสิ่งที่ควรและไม่ควร ยึดมั่นในความดี มีความรับผิดชอบต่องาน ครอบครัว โรงเรียน และสังคม อย่างไรก็ตามในยุคสังคมปัจจุบันที่เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลเข้ามามีบทบาทอย่างกว้างขวางทำให้เด็กนักเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่นิยมใช้เวลาอยู่กับสื่อออนไลน์มากกว่าการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงในชุมชนหรือโรงเรียน หากขาดการคัดเลือกและชี้แนะที่เหมาะสม สื่อเหล่านี้อาจก่อให้เกิดผลกระทบในทางลบ

ทั้งด้านพฤติกรรม ค่านิยม และการรับรู้ของเด็กสื่อวีดิทัศน์การ์ตูนคุณธรรมจึงเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ที่น่าสนใจ เพราะนอกจากจะมีความบันเทิงและดึงดูดความสนใจของเด็กแล้ว ยังสามารถสอดแทรกข้อคิด หลักธรรม และคุณค่าทางศีลธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อประเภทนี้ช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างสนุกสนาน เด็กสามารถจดจำและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ง่ายกว่าวิธีการสอนแบบบรรยายเพียงอย่างเดียว โรงเรียนวัดโคกโพธิ์ จังหวัดสุพรรณบุรี ในฐานะสถานศึกษาที่มีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการปลูกฝังคุณธรรมให้แก่นักเรียน โดยเฉพาะในสภาพสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การใช้สื่อวีดิทัศน์การ์ตูนคุณธรรมจึงถือเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน และสามารถตอบสนองความสนใจของเด็กในยุคดิจิทัลได้อย่างเหมาะสมการศึกษาวิเคราะห์การปลูกฝังคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาผ่านสื่อวีดิทัศน์การ์ตูนคุณธรรม จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งทั้งในด้านการตรวจสอบประสิทธิผลของสื่อ

การสร้างแนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็กประถม และการส่งเสริมให้ผู้เรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณธรรม จริยธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและสร้างสรรค์ การสื่อสารในโลกปัจจุบันมีความรวดเร็วยิ่งขึ้น บุคคลทั่วโลกสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ทุกที่ตลอดเวลาตลอด 24 ชั่วโมงด้วยเครือข่ายสื่อสารในลักษณะทางด่วน การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอดีต นับว่าประสบความสำเร็จอย่างมาก เนื่องจากสามารถบูรณาการนำการเรียนรู้หลักธรรมคำสอนไปใช้เป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติของคนในสังคมให้อยู่ดีมีสุขจน เกิดเป็นวัฒนธรรมที่ดงามสร้างเอกลักษณ์ให้คนไทยมีลักษณะนิสัยที่ชอบช่วยเหลือผู้อื่น มีความสุภาพ อ่อนโยน มีเมตตา มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเป็นที่ยอมรับของนานาชาติว่าคนไทยมีจิตใจ อ่อนโยนและยิ้มแย้มแจ่มใส รู้จักให้อภัยและเป็นมิตรต่อผู้อื่น เป็นลักษณะที่โดดเด่นของคนไทย ซึ่งเกิดจากการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นหลักประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวัน จนเกิดความเคยชิน กลายเป็นลักษณะอุปนิสัยที่เด่นชัด พระพุทธศาสนาจึงเป็นสถาบันหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาสังคมไทยทั้งในอดีตและปัจจุบัน เมื่อเข้าสู่ยุคการพัฒนาข้อมูลข่าวสารด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงจากการพัฒนาที่มุ่งเน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์การพัฒนาเป็นการขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อวางรากฐานการพัฒนาอย่างยั่งยืน ภายใต้แนวคิดการพัฒนาคนเพื่อการขับเคลื่อนประเทศไทยเข้าสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 ดังนั้นการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจึงต้องปรับเปลี่ยนวิธีการให้สอดคล้องกับโมเดลการพัฒนาทั้งแนวทางการปฏิบัติของชาวพุทธและกระบวนการเรียนรู้ของเยาวชน ที่จะต้องมีลักษณะผสมผสานเชิงบูรณาการระหว่างความรู้และการฝึกปฏิบัติ โดยใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อในการเรียนรู้ เพื่อให้การเรียนรู้สนุกสนานทันสมัย ไม่ทำให้ผู้เรียนหรือผู้ศึกษาหลักธรรมรู้สึกว่าเป็นเรื่องที่น่าเบื่อหน่าย สำหรับองค์ประกอบด้านการเรียนรู้หลักธรรมคำสอน ยุคไทยแลนด์ 4.0 ปรับประยุกต์จากเสาหลักทางการศึกษาของคณะกรรมการอำนวยการนานาชาติ ว่าด้วยการศึกษาในศตวรรษที่ 21 แห่งยูเนสโก ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่น สร้างสรรค์ สนับสนุนให้ผู้เรียนมีทักษะความรู้จากสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยีที่เป็นแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน การเรียนรู้หลักธรรมคำสอน เกี่ยวกับกฎแห่งกรรมซึ่งเป็น แก่นธรรมในทางพระพุทธศาสนา สอนให้มีความเชื่อในสิ่งที่ถูกต้องและมีเหตุผลในการดำเนินชีวิต ทำให้มีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ องค์ประกอบในข้อนี้จึงเป็นการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทั้งด้าน ร่างกาย จิตใจ และ สติปัญญา ระบบการศึกษาในปัจจุบันได้มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว และเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยในการยกระดับคุณภาพทรัพยากรของมนุษย์ในประเทศให้เป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์ การศึกษาจึงไม่ใช่เป็นเพียงเครื่องมือในการพัฒนาเท่านั้นแต่การศึกษาเป็นทั้งตัวการพัฒนาและเป็นเครื่องมือพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้และความเข้าใจในการเรียนมากยิ่งขึ้น (โพยม จันทน์น้อย, 2568) โดยการที่จะทราบถึงความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนที่มีต่อการ

เรียนได้นั้น ต้องมีการสอบวัดผลการศึกษา ซึ่งเป็นการที่นำชุดคำถามที่เรียกว่าแบบทดสอบหรือข้อสอบ ที่ผ่านการตรวจสอบมาตรฐานจากนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านแบบทดสอบให้ผู้สอบตอบ เพื่อเป็นการวัดคุณลักษณะ (attribute) ของผู้เรียนจากผลการตอบคำถามในแบบทดสอบตามเกณฑ์ที่กำหนด และนำข้อมูลจากการวัดผลการสอบมาวิเคราะห์ เปรียบเทียบกับเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งเพื่อสรุปค่าออกมาให้ถูกต้องเที่ยงตรง มีความน่าเชื่อถือและตรงกับความเป็นจริง (สมชาย รัตนทองคำ, 2556) สื่อการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะช่วยสร้างความเข้าใจเนื้อหาของบทเรียนตรงกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เป็นสิ่งที่จะช่วยเสริมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงที่เป็นรูปธรรมช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งยากที่เป็นนามธรรมได้ง่าย รวดเร็ว เพลิดเพลิน และสามารถจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้อย่างแม่นยำยิ่งขึ้น (พาภีนา วงศ์เลขา, 2568) ในการจัดการเรียนรู้นั้นครูผู้สอนต้องเป็นครุยุคใหม่ ต้องเลือกสรรใช้รูปแบบและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย หมั่นศึกษาเรียนรู้สื่อใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ อย่างกว้างขวางและทันสมัย รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล สามารถแก้ไขปัญหาและมีทักษะในเชิงปฏิบัติ มีการสร้างแรงจูงใจ สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น และกระตุ้นให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในการสร้างสรรค์ ซึ่งหลายคนทราบดีว่าธรรมชาติของเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กปฐมวัยหรือประถมศึกษาชั้นนั้นชอบ “เล่น” การจัดการเรียนรู้จึงต้องสอดคล้องกับความต้องการและวัยของผู้เรียน เมื่อเด็กชอบเล่นครูควรใช้ “การเล่น” มาเป็นสื่อในการถ่ายทอดความรู้ โดยครูต้องมีวัสดุอุปกรณ์ และจัดกิจกรรมให้เด็กได้มีส่วนร่วม เพื่อสร้างจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ต่างๆ สื่อที่ใช้ต้องสามารถเป็นตัวกระตุ้นความสนใจของเด็กในเรื่องที่จะเรียน เมื่อเด็กเกิดความสนใจก็จะเกิดความพยายามเรียนรู้เรื่องนั้นๆ แล้ว การให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยการร่วมกิจกรรมและลงมือปฏิบัติถือเป็นวิธีการที่ดี ที่จะช่วยให้เด็กเกิดความรู้ติดตัวที่คงทนและยั่งยืน กระแสความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกหลายประเทศได้ให้ความสำคัญกับการปรับการเรียนการสอน มีการวางแผนยุทธศาสตร์ห้องเรียนแห่งอนาคตในทศวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นระบบห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถจัดการเรียนรู้ด้วยระบบสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้ได้ทั่วโลกผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต ที่มีการผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ที่จะช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้สูงขึ้นสื่อการเรียนรู้ (instructional media) มีบทบาทสำคัญมากในการจัดการการเรียนรู้ คุณสมบัติสำคัญของสื่อเปรียบได้กับการสื่อสาร การเรียนรู้ในชั้นเรียน ผู้สอนจะถ่ายทอดเนื้อหาต่างๆ ไปยังผู้เรียนโดยผ่านสื่อการเรียนรู้ไปยังผู้เรียน ได้นำแพลตฟอร์มในการเรียนออนไลน์ในรูปแบบแอปพลิเคชันมาใช้เพื่อให้นักเรียนสามารถเข้าถึงได้จากอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นคอมพิวเตอร์ Tablet หรือว่าโทรศัพท์ แอปพลิเคชันนี้จะบรรจุสิ่งต่างๆ ที่คล้ายเป็นห้องเรียนเสมือนจริงมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นรายวิชาที่เด็กๆ จะต้องเข้าไปเรียน ตารางเรียน ไฟล์วิดีโอ แบบฝึกหัดหรือเอกสารเพื่อให้นักเรียนดาวน์โหลดนำไปใช้งาน ทำให้เด็กๆ มีความต่อเนื่องในการเรียน

ปัจจุบันที่สภาพสังคมและสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนการสอนน้อยลง โดยให้ความสนใจต่อสิ่งบันเทิงหรือเรียนรู้จากสื่อออนไลน์หน้าห้องเรียนมากกว่า อีกทั้งผู้เรียนขาดความตั้งใจใส่ใจใฝ่เรียนรู้ ในเนื้อหาที่ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นปัญหาของผู้สอนที่จำเป็นต้องปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน ในบริบทของสังคมแห่งการเรียนรู้เทคโนโลยี หากผู้สอนไม่ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน นับจะเป็นการเพิ่มช่องว่างระหว่างผู้สอนและผู้เรียนให้เพิ่มมากขึ้น และความสามารถในการเรียนรู้ในห้องเรียนจะลดน้อยลงส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนลดลง สื่อการสอนเป็นตัวกลางที่ครูใช้สำหรับนำเนื้อหา ความรู้ ความคิดของผู้สอนไปให้กับผู้เรียนได้รับรู้โดยง่าย รวดเร็ว และถูกต้อง สื่อการสอน จะช่วย

ให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพราะสื่อการสอนสามารถเปลี่ยนเนื้อหาที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม ทำให้ประสาทสัมผัสการรับรู้ของผู้เรียนรับรู้ได้มากและชัดเจนยิ่งขึ้น (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2554)

การใช้สื่อวีดิทัศน์การ์ตูนในการเรียนการสอนมีความสามารถในการดึงดูดความสนใจและกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้มากขึ้น โดยเฉพาะในวิชาพระพุทธศาสนา การ์ตูนช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาทางศาสนาได้ดีขึ้น เพราะการ์ตูนมีภาพประกอบที่น่าสนใจและเข้าใจง่าย ทำให้เด็กเรียนรู้หลักธรรมและคำสอนได้อย่างสนุกสนานและเข้าใจง่ายการ์ตูนไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มความสนใจและการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้เท่านั้น แต่ยังเสริมสร้างค่านิยมและคุณธรรม เช่น การให้อภัย การทำความดี การรักษาศีล และการมีสติ ผ่านตัวละครและเหตุการณ์ในเรื่องราวที่เข้าใจง่ายและสนุกสนาน เด็กสามารถนำหลักธรรมเหล่านี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ การ์ตูนยังช่วยให้เด็กๆ เชื่อมโยงพระพุทธศาสนากับชีวิตประจำวันได้โดยไม่รู้สึกลึกลับถึงความเป็นพิธีการหรือทางการเกินไป เมื่อเด็กๆ รู้จักและรักตัวละครในเรื่อง พวกเขาก็จะเริ่มสนใจและเข้าใจคำสอนของพระพุทธศาสนามากขึ้น นอกจากนี้การ์ตูนที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนายังช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และจินตนาการของเด็กๆ ผ่านการติดตามเหตุการณ์ต่างๆ และการแก้ปัญหาของตัวละคร ซึ่งจะช่วยให้เด็กๆ เข้าใจชีวิตและมุมมองต่างๆ ได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้นการปลูกฝังคุณธรรมในช่วงชั้นประถมศึกษามีความสำคัญมาก เพราะเป็นช่วงเวลาที่ได้ๆ พัฒนาอารมณ์และสังคมอย่างรวดเร็ว การส่งเสริมคุณธรรมในช่วงนี้จะช่วยให้เด็กเติบโตเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกที่ดี และสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ

การวิจัยเรื่องการปลูกฝังคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาผ่านสื่อวีดิทัศน์การ์ตูนคุณธรรมมีสาเหตุมาจากความจำเป็นและความสำคัญหลายประการที่ปรากฏในสังคมปัจจุบัน ประการแรก เด็กในวัยประถมศึกษาเป็นช่วงวัยที่มีการเรียนรู้และซึมซับค่านิยมต่างๆ ได้ง่าย ถือเป็นรากฐานสำคัญในการหล่อหลอมบุคลิกภาพและพฤติกรรมในอนาคต หากสามารถปลูกฝังคุณธรรมตั้งแต่ระดับนี้ได้ ก็จะช่วยสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพ มีความรับผิดชอบ และอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุขโรงเรียนวัดโคกโพธิ์ จังหวัดสุพรรณบุรีตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างนักเรียนให้เป็นทั้งคนเก่งและคนดี จึงให้ความสำคัญกับการปลูกฝังคุณธรรมควบคู่กับการเรียนวิชาการ การศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งวิเคราะห์ว่าการใช้สื่อวีดิทัศน์การ์ตูนคุณธรรมสามารถส่งผลต่อการเรียนรู้และพฤติกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาได้อย่างไร

ดังนั้น เหตุผลที่ทำให้เลือกทำวิจัยเรื่องนี้จึงเกิดจากความจำเป็นในการเสริมสร้างคุณธรรมในเด็กประถมศึกษา ปัญหาพฤติกรรมที่เป็นความท้าทายของสังคม และศักยภาพของสื่อวีดิทัศน์การ์ตูนในการเป็นเครื่องมือที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้เชิงคุณธรรม ทั้งนี้ก็เพื่อให้ได้แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อยุคสมัยและสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตเป็นคนดีที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการเรียนรู้คุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาของโรงเรียนวัดโคกโพธิ์ จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อศึกษารูปแบบและหลักการปลูกฝังคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาผ่านสื่อวีดิทัศน์การ์ตูนคุณธรรมของโรงเรียนวัดโคกโพธิ์ จังหวัดสุพรรณบุรี
3. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปลูกฝังคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาผ่านสื่อวีดิทัศน์การ์ตูนคุณธรรมของโรงเรียนวัดโคกโพธิ์ จังหวัดสุพรรณบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย/กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 20 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมผ่านสื่อวิถีทัศน์ จำนวน 5 คน 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ใช้สื่อวิถีทัศน์การตูนคุณธรรม จำนวน 10 คน 3) ผู้ปกครองนักเรียนที่มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลด้านคุณธรรมของนักเรียน จำนวน 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ที่ออกแบบจากประเด็นกรอบแนวคิดที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และดำเนินการสัมภาษณ์ในสถานที่และบรรยากาศที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ โดยมีการบันทึกเสียงและจดบันทึก

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้ 1) ถอดเสียงสัมภาษณ์ออกมาในรูปข้อความ (Transcription) 2) วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดกลุ่มข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่หลัก (Categories) และธีม (Themes) 3) สรุปประเด็นสำคัญที่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์การวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาการเรียนรู้คุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาของโรงเรียนวัดโคกโพธิ์ จังหวัดสุพรรณบุรี

สภาพปัญหาการเรียนรู้คุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนวัดโคกโพธิ์ จังหวัดสุพรรณบุรี คือการส่งเสริมและปลูกฝังคุณธรรมให้แก่นักเรียนยังประสบกับอุปสรรคหลายประการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการพัฒนาพฤติกรรมและเจตคติทางคุณธรรมของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและลึกซึ้งประเด็นปัญหาหลักที่พบ คือ การขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ด้านคุณธรรม นักเรียนจำนวนหนึ่งมองว่ากิจกรรมเกี่ยวกับคุณธรรมเป็นเรื่องน่าเบื่อ ไม่น่าสนใจ และไม่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน ส่งผลให้ขาดความตั้งใจและไม่เห็นคุณค่าของเนื้อหาที่เรียน อีกทั้งยังพบว่า รูปแบบการสอนคุณธรรมแบบดั้งเดิม เช่น การบรรยายหรือการอ่านท่อง ไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมและลักษณะของผู้เรียนในยุคปัจจุบันที่ต้องการการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ผ่านสื่อที่หลากหลาย นอกจากนี้ยังพบว่า สื่อการเรียนรู้ด้านคุณธรรมที่ใช้อยู่ในโรงเรียนมีความจำกัดทั้งด้านเนื้อหาและรูปแบบ ส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ขาดความต่อเนื่อง และไม่สามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้อย่างเพียงพอ ครูผู้สอนบางคนยังขาดทักษะในการใช้สื่อสมัยใหม่ และไม่มีการบูรณาการคุณธรรมเข้ากับรายวิชาอื่นอย่างชัดเจน จึงทำให้การปลูกฝังคุณธรรมกลายเป็นกิจกรรมเฉพาะทาง แยกออกจากการเรียนรู้ในชีวิตประจำวัน อีกประเด็นสำคัญคือ บทบาทของครอบครัวและสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน ซึ่งบางครั้งไม่สอดคล้องกับหลักคุณธรรมที่นักเรียนได้รับในชั้นเรียน เด็กบางคนอาศัยอยู่ในบริบทที่ขาดแบบอย่างที่ดี ทำให้พฤติกรรมที่ดีที่เรียนรู้ในห้องเรียนไม่สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตจริงได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นสภาพปัญหาการเรียนรู้คุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนวัดโคกโพธิ์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีลักษณะหลากหลาย ทั้งในด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ ความจำกัดของสื่อการสอน ทศนคติของนักเรียน และบริบททางสังคมของผู้เรียน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ควรได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบ ผ่านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่

น่าสนใจ การฝึกอบรมครูให้มีทักษะด้านการสอนคุณธรรมในรูปแบบใหม่ และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่าง บ้าน โรงเรียน และชุมชนในการเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อสร้างพื้นฐานทางคุณธรรมให้นักเรียน

2. รูปแบบและหลักการปลูกฝังคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาผ่านสื่อวิถีทัศน์การ์ตูนคุณธรรม

รูปแบบและหลักการปลูกฝังคุณธรรมของนักเรียนจะเห็นได้ว่า การพัฒนาเยาวชนให้เติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นเป้าหมายสำคัญของการศึกษาในระดับประถมศึกษา เนื่องจากเป็นช่วงวัยแห่งการเรียนรู้พื้นฐานทางพฤติกรรมและจิตสำนึก งานวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบและหลักการปลูกฝังคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาผ่านสื่อวิถีทัศน์การ์ตูนคุณธรรม มุ่งเน้นวิเคราะห์แนวทางที่สามารถส่งเสริมคุณธรรมให้นักเรียนด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับยุคสมัยและสอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน รูปแบบของการปลูกฝังคุณธรรมที่มีประสิทธิภาพผ่านสื่อวิถีทัศน์การ์ตูน ควรประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 ประการ ได้แก่ 1) เนื้อหาที่ชัดเจนและใกล้เคียงกับชีวิตจริง ของนักเรียน เช่น เรื่องความซื่อสัตย์ การมีน้ำใจ การเคารพผู้อื่น เป็นต้น 2) ตัวละครแบบอย่าง ที่เด็กสามารถเรียนรู้พฤติกรรมที่ดีผ่านการเลียนแบบ และ 3) การเชื่อมโยงกับกิจกรรมเสริมหลังรับชม เช่น การอภิปรายกลุ่ม การสะท้อนความคิด หรือกิจกรรมศิลปะ เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางความคิดและนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในส่วนของ หลักการปลูกฝังคุณธรรม ที่ได้จากการวิเคราะห์ พบว่าการเรียนรู้คุณธรรมผ่านสื่อต้องยึดหลัก “เรียนรู้ผ่านประสบการณ์” โดยเน้นให้เด็กได้มีโอกาสคิด วิเคราะห์ และตัดสินใจผ่านสถานการณ์จำลองที่ปรากฏในสื่อวิถีทัศน์ หลักการสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การมีส่วนร่วมของครูและผู้ปกครอง ซึ่งทำหน้าที่เสริมแรงทางบวก และเป็นผู้สื่อสารคุณธรรมเข้าไปในชีวิตประจำวัน เพื่อให้การปลูกฝังไม่เกิดเพียงชั่วคราวในห้องเรียน แต่สามารถต่อยอดสู่พฤติกรรมที่ยั่งยืน นอกจากนี้ ยังพบว่า การเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับวัย ความสนใจ และบริบทของนักเรียน จะช่วยให้กระบวนการเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเมื่อนำเสนอในรูปแบบที่กระชับ สีสันสดใส และใช้ภาษาที่เด็กเข้าใจง่ายโดยสรุปการศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า สื่อวิถีทัศน์การ์ตูนคุณธรรมเป็นเครื่องมือที่มีศักยภาพในการปลูกฝังคุณธรรมแก่ผู้เรียนชั้นประถมศึกษา หากได้รับการออกแบบเนื้อหาและกิจกรรมประกอบอย่างเหมาะสม ควบคู่กับบทบาทสนับสนุนของครูและผู้ปกครอง ย่อมสามารถเสริมสร้างพฤติกรรมที่ดีและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้นักเรียนได้อย่างลึกซึ้ง

3. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการปลูกฝังคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาผ่านสื่อวิถีทัศน์การ์ตูนคุณธรรม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการปลูกฝังคุณธรรมของนักเรียนผ่านสื่อวิถีทัศน์การ์ตูนคุณธรรม เป็นการส่งเสริมถึงการปลูกฝังคุณธรรมการปลูกฝังคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาผ่านสื่อวิถีทัศน์การ์ตูนคุณธรรม ซึ่งการส่งเสริมคุณธรรมในระดับประถมศึกษาเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นผู้มีจิตสำนึกที่ดีและมีพฤติกรรมเหมาะสมต่อสังคม อย่างไรก็ตาม ในกระบวนการดังกล่าวยังพบสภาพปัญหาหลายประการ เช่น ความไม่ต่อเนื่องในการจัดการเรียนรู้ ขาดความน่าสนใจของสื่อ และการขาดการบูรณาการกับบริบทชีวิตประจำวันของนักเรียนรูปแบบที่มีประสิทธิภาพในการปลูกฝังคุณธรรมผ่านสื่อวิถีทัศน์การ์ตูน ควรเป็นรูปแบบที่เนื้อหาเข้าใจง่าย ใกล้เคียงกับชีวิตจริง มีตัวละครต้นแบบ และมีกิจกรรมเสริมหลังรับชมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และสะท้อนพฤติกรรมของตนเอง ส่วนหลักการสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรม คือ การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ การมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง และการเป็นแบบอย่างของผู้ใหญ่ทั้งในโรงเรียนและที่บ้านปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการปลูกฝังคุณธรรม ได้แก่ คุณภาพของสื่อที่ใช้ บทบาทของครูในการชี้แนะและส่งเสริมพฤติกรรมที่ดี ความร่วมมือจากผู้ปกครอง รวมถึงการสร้างสภาพแวดล้อมทั้ง

ในและนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการประพฤติปฏิบัติตามคุณธรรมที่ได้รับการปลูกฝังคุณธรรมของนักเรียนผ่านสื่อ
วิทัศน์การตูนสามารถเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม หากดำเนินการด้วยรูปแบบที่เหมาะสม เนื้อหาที่มีคุณภาพ
และมีปัจจัยสนับสนุนรอบด้านอย่างครบถ้วน ทั้งจากครู ผู้ปกครอง สื่อการเรียนรู้ และบริบทของโรงเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พบผลการวิจัยสำคัญที่นำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาการเรียนรู้คุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาของโรงเรียนวัดโคกโพธิ์ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า การเรียนรู้คุณธรรมในระดับประถมศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนา
เยาวชนให้เติบโตเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกที่ดี และรู้จักแยกแยะผิดชอบชั่วดี อย่างไรก็ตาม
จากการศึกษาสภาพปัญหาการเรียนรู้คุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนวัดโคกโพธิ์ จังหวัด
สุพรรณบุรี พบว่าการปลูกฝังคุณธรรมยังประสบกับข้อจำกัดและอุปสรรคหลายประการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความ
ต่อเนื่องและประสิทธิภาพในการสร้างพฤติกรรมทางคุณธรรมให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริงหนึ่งในปัญหาสำคัญที่พบ
คือ นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมในระดับผิวเผิน ไม่สามารถอธิบายความหมายของคุณธรรมแต่ละข้อ
ได้อย่างชัดเจน และไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า
แม้โรงเรียนจะมีการจัดกิจกรรมด้านคุณธรรม แต่ยังคงขาดกระบวนการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและยึดโยงกับบริบทของ
นักเรียนจริงๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ส่วนหนึ่งมาจาก รูปแบบการจัดกิจกรรมด้านคุณธรรมที่ยังคงเน้นการสอน
แบบบรรยายหรือการท่องจำทำให้นักเรียนไม่เกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง นอกจากนี้ สื่อและวิธีการที่ใช้ยัง
ไม่สามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียนในยุคสื่อดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดการใช้สื่อสมัยใหม่หรือ
กิจกรรมที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียนอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อปัญหาดังกล่าวคือ บทบาทของครอบครัวและ
ชุมชนที่อาจยังไม่ได้ให้ความสำคัญหรือมีความเข้าใจที่ตรงกันในเรื่องการปลูกฝังคุณธรรม ทำให้แนวทางที่เด็ก
ได้รับจากโรงเรียนไม่สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมนอกห้องเรียน ส่งผลให้คุณธรรมที่ได้รับการเรียนรู้ไม่ฝังแน่นใน
พฤติกรรมอย่างดั่งนั้นสภาพปัญหาการเรียนรู้คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียนวัดโคกโพธิ์สะท้อนให้เห็นถึง
ความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้สื่อที่เหมาะสมกับยุคสมัย และ
ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งครู ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อให้การปลูกฝังคุณธรรมในระดับ
ประถมศึกษาสามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสิทธิศักดิ์ ปรีกุล
และสิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ (2555) ที่พบว่า ปัญหาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ
ปานกลาง ปัญหาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมจำแนกตามขนาดและสถานที่ตั้งของโรงเรียน แตกต่างกันอย่าง
ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และแนวทางพัฒนาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ดังนี้ 1) ด้านการกำหนดนโยบาย ได้แก่ ควรมีการ
วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม กำหนดเป็นหลักสูตร ปรับวิสัยทัศน์
พันธกิจ กำหนดนโยบายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ได้แก่ ควรมีการปรับปรุง
สิ่งแวดล้อมให้สะอาดทั้งภายนอกและภายในโรงเรียน จัดภูมิทัศน์ให้เหมาะสมแก่การเรียนรู้เกี่ยวกับคุณธรรม
จริยธรรม 3) ด้านการสอนและการนิเทศ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทุกคนในโรงเรียนควรประพฤติตน
เป็นแบบอย่างที่ดี ผู้บริหารควรเน้นให้ครูสอนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในทุกครั้งที่เข้าสอน 4) ด้านการจัด
กิจกรรมนักเรียน ได้แก่ ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนากับชุมชน และเปิดโอกาสให้

ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม 5) ด้านการวัดการประเมินผลทางจริยธรรม ได้แก่ ควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ โครงการ กิจกรรมงานติดตาม ประเมินผล ยกย่อง ชมเชย ประกาศเกียรติคุณแก่นักเรียนที่มีคุณงามความดี

2. ผลการศึกษารูปแบบและหลักการปลูกฝังคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาผ่านสื่อวีดิทัศน์ การตื่นคุณค่าของโรงเรียนวัดโคกโพธิ์ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า จากการศึกษาแบบและหลักการการปลูกฝังคุณธรรมในระดับประถมศึกษาเป็นการกิจสำคัญของสถานศึกษาในการสร้างพื้นฐานชีวิตที่มั่นคงให้กับเยาวชน โดยเฉพาะในสังคมปัจจุบันที่เต็มไปด้วยสิ่งเร้าและค่านิยมที่หลากหลาย การใช้สื่อวีดิทัศน์การตื่นคุณค่าจึงกลายเป็นทางเลือกใหม่ในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กในยุคสื่อดิจิทัล โรงเรียนวัดโคกโพธิ์ จังหวัดสุพรรณบุรี ได้เล็งเห็นความสำคัญในประเด็นนี้ และนำรูปแบบการใช้สื่อการตื่นคุณค่าใช้ในการพัฒนาคุณธรรมให้กับนักเรียนอย่างเป็นระบบ พบว่า รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมผ่านสื่อวีดิทัศน์การตื่นคุณค่าที่ใช้ในโรงเรียนวัดโคกโพธิ์ ประกอบด้วยกระบวนการที่เชื่อมโยงกันอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การคัดเลือกสื่อที่เหมาะสมกับวัย การชมร่วมกันในห้องเรียน การอภิปรายสะท้อนคิดหลังการชม และการจัดกิจกรรมเสริม เช่น การวาดภาพ การเขียนบันทึก หรือการเล่นบทบาทสมมติ ซึ่งช่วยให้เด็กเข้าใจเนื้อหาทางคุณธรรมอย่างลึกซึ้ง และสามารถเชื่อมโยงกับชีวิตจริงได้ในส่วนของ หลักการปลูกฝังคุณธรรม โรงเรียนได้นำแนวคิดที่ว่า “เด็กเรียนรู้ผ่านประสบการณ์และแบบอย่าง มาใช้เป็นแกนหลักในการออกแบบการเรียนรู้ โดยเน้นให้เด็กมีส่วนร่วม เรียนรู้ด้วยความเข้าใจ ไม่ใช่เพียงการท่องจำคำวาทหรือคำสอน แต่ต้องตระหนักถึงผลกระทบของพฤติกรรมตนเอง และสามารถตัดสินใจได้อย่างมีคุณธรรมในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ารูปแบบและหลักการเหล่านี้มีความเหมาะสม ก็เพราะว่านักเรียนระดับประถมศึกษายังอยู่ในวัยที่ชอบดูการ์ตูน มีจินตนาการสูง และเรียนรู้ได้ดีจากภาพเคลื่อนไหวและเรื่องเล่า การนำเสนอคุณธรรมผ่านตัวละครที่เป็นแบบอย่างจึงเข้าถึงนักเรียนได้ง่าย และเมื่อมีการจัดกิจกรรมต่อเนื่องเพื่อสะท้อนคิด นักเรียนจึงไม่เพียงรับรู้ แต่เกิดการซึมซับ และค่อยๆ พัฒนาเป็นพฤติกรรมเชิงคุณธรรมดังนั้น การศึกษารูปแบบและหลักการปลูกฝังคุณธรรมผ่านสื่อวีดิทัศน์การตื่นคุณค่าของโรงเรียนวัดโคกโพธิ์ สะท้อนให้เห็นถึงแนวทางที่สามารถนำไปปรับใช้ในสถานศึกษาระดับประถมศึกษาอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะเมื่อกระบวนการจัดการเรียนรู้มีความชัดเจน มีการมีส่วนร่วมของครู นักเรียน และมีสื่อที่เข้าใจง่าย เหมาะสมกับบริบทของเด็กในยุคปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสภานักเรียน เศรษฐกิจมณฑล (2566) ที่พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลอินทปญญา วัดใหญ่อินทาราม ตามคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลอินทปญญา วัดใหญ่อินทาราม ครูมีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการจัดการการเรียนรู้ของครูตามรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลอินทปญญา วัดใหญ่อินทาราม มีผลการประเมินเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการปลูกฝังคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาผ่านสื่อวีดิทัศน์การตื่นคุณค่าของโรงเรียนวัดโคกโพธิ์ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการปลูกฝังคุณธรรมของนักเรียนการปลูกฝังคุณธรรมในเด็กระดับประถมศึกษาถือเป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษาในการสร้างรากฐานทางจิตใจและพฤติกรรมให้แก่เยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่เทคโนโลยีมีอิทธิพลอย่างมากต่อการเรียนรู้ของเด็ก การใช้ สื่อวีดิทัศน์การตื่นคุณค่าจึงกลายเป็นแนวทางหนึ่งที่โรงเรียนวัดโคกโพธิ์ จังหวัดสุพรรณบุรี นำมาใช้เพื่อพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนอย่างเหมาะสมกับยุคสมัยในยุคที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทอย่างลึกซึ้งต่อการเรียนรู้ของ

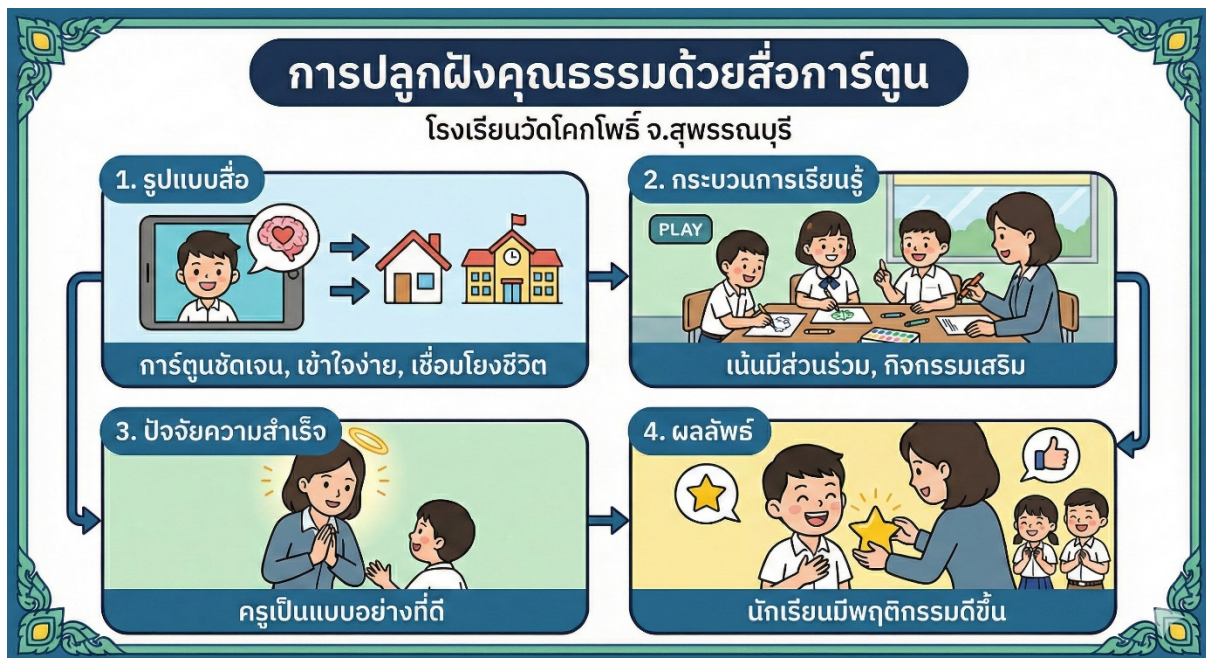
เด็ก สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมจึงจำเป็นต้องออกแบบให้สอดคล้องกับพฤติกรรมและความสนใจของผู้เรียน โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นวัยที่ชอบเรียนรู้ผ่านเรื่องเล่า ภาพเคลื่อนไหว และสิ่งที่กระตุ้นจินตนาการ สื่อวีดิทัศน์การ์ตูนคุณธรรมจึงได้รับการนำมาใช้เป็นเครื่องมือหนึ่งในการปลูกฝังคุณธรรมแก่เด็กนักเรียน โรงเรียนวัดโคกโพธิ์ จังหวัดสุพรรณบุรี ได้ดำเนินการใช้สื่อประเภทนี้ในการเรียนรู้ด้านคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรม และจากการศึกษา พบว่า มีปัจจัยสำคัญหลายประการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของกระบวนการดังกล่าวปัจจัยแรกคือคุณภาพของสื่อวีดิทัศน์ การ์ตูนที่ใช้ต้องมีเนื้อหาชัดเจน กระชับ สอดแทรกคุณธรรมที่เข้าใจง่าย เหมาะสมกับวัย และมีตัวละครหรือตัวอย่างสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับชีวิตประจำวันของเด็กนักเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนสามารถเข้าใจและนำไปปรับใช้ได้จริงเพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนี้ เนื่องจากเด็กในวัยประถมยังอยู่ในช่วงที่เรียนรู้จากสิ่งที่มองเห็นและเลียนแบบพฤติกรรมได้ดี การ์ตูนที่ดีจึงต้องดึงดูดและชี้นำในเชิงบวกปัจจัยที่สองคือบทบาทของครูผู้สอน ครูไม่เพียงเป็นผู้จัดกิจกรรมชมสื่อ แต่ยังต้องทำหน้าที่กระตุ้นความคิด ถามคำถาม ปลูกจิตสำนึก และเชื่อมโยงเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมในชีวิตจริงของนักเรียนทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูเป็นผู้นำทางด้านจิตใจและมีบทบาทโดยตรงในการทำให้เนื้อหาทางคุณธรรมไม่หยุดอยู่แค่ในหน้าจอ แต่เกิดผลในพฤติกรรมจริงของนักเรียนปัจจัยที่สามคือการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครอบครัว การพูดคุย เสริมแรง และทำกิจกรรมที่สอดคล้องกับสิ่งที่นักเรียนเรียนรู้จากโรงเรียน จะช่วยให้คุณธรรมที่ได้จากสื่อฝังลึกและเกิดพฤติกรรมต่อเนื่องเพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนี้ เพราะการปลูกฝังคุณธรรมที่ยั่งยืนไม่สามารถเกิดขึ้นได้จากโรงเรียนเพียงฝ่ายเดียว เด็กต้องเห็นคุณธรรมเกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในครอบครัว ซึ่งเป็นแบบอย่างใกล้ชิดที่สุดปัจจัยที่สี่คือความสม่ำเสมอและการต่อยอดของกิจกรรมหลังการชมสื่อ เช่น การสะท้อนคิด การเขียนบันทึก การพูดคุยกลุ่ม หรือการจำลองสถานการณ์เพื่อฝึกตัดสินใจทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเรียนรู้คุณธรรมต้องใช้เวลา การทบทวนและต่อยอดจะช่วยให้เกิดการเชื่อมโยงจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ และเสริมสร้างการจดจำปัจจัยสุดท้ายคือสภาพแวดล้อมของโรงเรียน โรงเรียนที่ส่งเสริมการทำความดี มีวัฒนธรรมแห่งคุณธรรม และมีกรรณียกย่องพฤติกรรมที่ดีงาม จะส่งเสริมให้นักเรียนกล้าทำดีและเห็นคุณค่าของการมีคุณธรรม โดยสรุปการปลูกฝังคุณธรรมผ่านสื่อวีดิทัศน์การ์ตูนจะเกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อสื่อมีคุณภาพ บทบาทของครูชัดเจน ครอบครัวมีส่วนร่วม มีกิจกรรมเสริมต่อเนื่อง และสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการพัฒนาพฤติกรรมเชิงคุณธรรม ปัจจัยเหล่านี้ทำงานร่วมกันอย่างเป็นองค์รวม และหากได้รับการจัดการอย่างเหมาะสมย่อมส่งผลให้ผู้เรียนเติบโตเป็นคนดี มีจิตสำนึก และดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีคุณค่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิลกุล วิโรจน์ผดุงพงศ์ (2564) ที่พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรนัยกลาง พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาที่มีความคิดเห็นใน ภาพรวมอยู่ในระดับมากของปัจจัยภายใน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจพอเพียง ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้ คือ การปลูกฝังคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาผ่านสื่อวีดิทัศน์การ์ตูนคุณธรรม โรงเรียนวัดโคกโพธิ์ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยเริ่มจากการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในเด็กปฐมวัยและประถมศึกษา ถือเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพและมีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม โดยเฉพาะในบริบทของการศึกษาไทย ซึ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนา "คนดี" ควบคู่กับ "คนเก่ง" ที่มุ่งหวังให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติผู้วิจัยสามารถสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยในการปลูกฝังคุณธรรมของนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาด้วยวิธีการนำสื่อวีดิทัศน์มาเป็นวิธีในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียนได้ชี้ให้เห็นถึงแนวทางและปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาคุณธรรมของผู้เรียนในระดับประถมศึกษา โดยมีองค์ความรู้สำคัญที่สามารถสรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบการใช้สื่อวีดิทัศน์การทุนคุณธรรมพบว่าโรงเรียนได้นำสื่อวีดิทัศน์การทุนคุณธรรมมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในชั้นเรียนและกิจกรรมนอกเวลาเรียน โดยใช้เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมพื้นฐาน เช่น ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย การรู้จักแบ่งปัน และความรับผิดชอบ สื่อการทุนที่ใช้มีเนื้อหาชัดเจนนำเสนอผ่านเรื่องราวที่ใกล้เคียงกับชีวิตประจำวันของนักเรียน ทำให้ง่ายต่อการเข้าใจและจดจำ
2. กระบวนการปลูกฝังคุณธรรมกระบวนการปลูกฝังไม่ใช่เพียงแค่การให้ชมสื่อเท่านั้น แต่มีการเสริมด้วยกิจกรรมสะท้อนคิด การอภิปรายกลุ่ม การวาดภาพ และการเล่าเรื่องตามความเข้าใจของนักเรียน เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่เรารู้กับพฤติกรรมในชีวิตจริง การมีส่วนร่วมของครูในการตั้งคำถามและสรุปบทเรียนหลังการรับชมช่วยให้การเรียนรู้มีความลึกซึ้งมากขึ้น
3. ปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จในการปลูกฝังคุณธรรมพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของการปลูกฝังคุณธรรม ได้แก่ บทบาทของครู ที่เป็นผู้นำทางการเรียนรู้และเป็นแบบอย่างทางคุณธรรมมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ที่สนับสนุนพฤติกรรมเชิงบวกของนักเรียนที่บ้านสื่อการทุนที่เหมาะสมกับวัย มีเนื้อหาสอดคล้องกับระดับพัฒนาการของนักเรียนบรรยากาศของโรงเรียน ที่เอื้อต่อการส่งเสริมพฤติกรรมดี เช่น การยกย่องนักเรียนที่มีน้ำใจหรือมีความรับผิดชอบ
4. ผลลัพธ์ของการใช้สื่อในการปลูกฝังคุณธรรมนักเรียนมีพัฒนาการในด้านพฤติกรรมที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เช่น มีความกล้าแสดงออกในเชิงสร้างสรรค์ ให้ความร่วมมือกับเพื่อนมากขึ้น และสามารถอธิบายคุณธรรมที่ตนเองเรียนรู้จากสื่อได้อย่างเข้าใจ ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมีลักษณะต่อเนื่องและยั่งยืนมากขึ้นเมื่อได้รับการสนับสนุนจากครูและผู้ปกครองควบคู่กัน ดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย

สรุปได้ว่า การใช้สื่อวีดิทัศน์การตูนคุณธรรมอย่างเป็นระบบและมีส่วนร่วมจากหลายฝ่าย สามารถเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการปลูกฝังคุณธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียนขนาดเล็กหรือโรงเรียนชนบท ที่อาจมีทรัพยากรจำกัดแต่สามารถใช้สื่อที่เข้าถึงง่ายเพื่อพัฒนาคุณธรรมของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 การพัฒนาหลักสูตรและสื่อการสอนเชิงคุณธรรมกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนที่เน้นการปลูกฝังคุณธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา โดยเฉพาะสื่อวีดิทัศน์การตูนคุณธรรม ซึ่งควรออกแบบให้เหมาะสมกับพัฒนาการและความสนใจของผู้เรียน เพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่สนุกสนานและส่งเสริมพฤติกรรมเชิงคุณธรรม
 - 1.2 การฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาควรจัดให้มีโครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับการใช้สื่อวีดิทัศน์การตูนคุณธรรมในการสอน เพื่อให้ครูสามารถนำสื่อไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม
 - 1.3 การสนับสนุนด้านเทคโนโลยีและสื่อการสอนโรงเรียนควรได้รับการสนับสนุนด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยีสำหรับการจัดการเรียนการสอนด้วยสื่อวีดิทัศน์ เช่น คอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ หรือแท็บเล็ต เพื่อให้การเรียนรู้เชิงคุณธรรมเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาวิธีประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ คุณธรรม และพฤติกรรม รวมถึงการวัดผลด้านการคิดเชิงคุณธรรม การตัดสินใจ และการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
 - 2.2 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับศึกษาและทดลองออกแบบสื่อวีดิทัศน์การตูนคุณธรรมที่สามารถให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม เช่น การให้เด็กสร้างเรื่องราวหรือออกแบบตัวละคร เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และความมีส่วนร่วมของผู้เรียน
 - 2.3 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลของสื่อวีดิทัศน์การตูนคุณธรรมกับสื่อหรือวิธีการสอนอื่นๆ เช่น หนังสือ นิทาน หรือกิจกรรมกลุ่ม เพื่อหาวิธีการที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการปลูกฝังคุณธรรม

เอกสารอ้างอิง

- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2554). ระบบสื่อการสอนสำหรับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หน่วยที่ 2. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นิลกุล วิโรจน์ผดุงพงศ์. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรนัยกลาง. รายงานการวิจัย. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.
- พระมหาสิทธิศักดิ์ ปริกกุล และสิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์. (2555). ปัญหาและแนวทางพัฒนาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.

- โพยม จันทร์น้อย. (2568). การศึกษาไทย 4.0 จากผู้ใหญ่ลี ถึงการศึกษาไทย 4.0. แหล่งที่มา <http://www.birdkm.com/outside-classroom/outsideclass/thai-education-40>. สืบค้นเมื่อ 28 มิถุนายน 2568.
- ฟาฏินา วงศ์เลขา. (2568). สื่อการเรียนรู้ สำหรับห้องเรียนแห่งอนาคต. แหล่งที่มา <https://www.moe.go.th/> สืบค้นเมื่อ 1 พ.ค. 2568.
- สกันณวุฒิ เศรษฐ์ภูมิ. (2566). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงามของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา. รายงานวิจัย. สถาบันเทคโนโลยี นวัตกรรมทางการศึกษาและการวิจัยแห่งสุวรรณภูมิ จังหวัดชลบุรี.
- สมชาย รัตนทองคำ. (2556). การวัดและประเมินผลทางการศึกษา เอกสารประกอบการสอนทาง กายภาพบำบัด. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.